GAZETA POŁUDNIOWO - PRUSKA.

Nro. 98.

w Srzodę dnia 9. Grudnia 1795.

z Warszawy d. 1. Grud.

Dnia wczorayszego przybyli do tuteyszey stolicy, JW. de Favrat generał-leutenant w służbie Nayiaśn. Krola Jmci Pruskiego i JW. de Buchholtz Minister stanu. —

Działo się na ratuszu głownym miasta Warszawy dnia 17. mca Listopada roku Pańskiego 1795.

Publiczna Obrada.

Przytomność: Szlachetni, Andrzey Rafałowicz i Jozef Łukaszewicz Prezydenci, Franciszek Makarowicz Woyt, Andrzey Plath, Stanisław Mietelski, Franciszek Tykiel, Ignacy Andrychowicz, Antoni Muradowicz, Radcy.

Szlachetni: Piotr Frantzen, pierwszy Ławnik, Wincenty Borakowski, Tomasz Hangiel, Adam Blum, Anzelm Węgrzynowicz, Woyciech Kuiawski, Stefan Makowiecki, Jgnacy Maliszewski, Szymon Szeperecki, Kaietan Reszczyński, Jgnacy Raczkowski, Franciszek Guzowski, Jan Barankiewicz, Antoni Czeczwierski, Ławnicy.

Szlachetni: Fryderyk Schultz, Jozef Łukaszewicz, Fryderyk Babich, Piotr Szostowski, Grzeg. Letwo, Mikoł. Dębowski, Jan Lutoszewski, Godfryd Lineburg, Zefirin Cybort, Jan Perselmann, Jan Bartmański, Woyciech Dankowski, Michał Szyszkowski, Jozef Sierakowski, Paweł Wolski, Roch Rożański, Gminni.

Magistrat i Porządki Ławy i Gminnych Miasta.

Na wniesienie Szl. Prezydentow miasta tego, iż gdy odgłos publiczny niesie, że woysko Rossyiskie miasto to ma wkrotce opuścić, a woysko Nayiaśn. Krola Jmci Pruskiego ma nastąpić, ażeby wdzięczność iakową JW. Buxhewden generałowi woysk Rossyiskich w Warszawie kommenderuiącemu, za iego szczegolnieyszą, ktorą to miasto zaszczycać raczył. i zaszczyca protekcyą, okazać, gdy we wszelkich okolicznościach miasto i obywatele łaskawych względow JW. generała Buxhewden we wszelkich swych prożbach doznawali. Przeto to wniesienie, z sprawiedliwym ukontentowaniem przyiąwszy, że słuszną rzeczą iest, ażeby temuż JW. generałowi Buxhewden wdzięczność od miasta i obywateli iego okazać, iednostaynie determinowały, na dowod zaś wdzięczności i pamiątki iego słodkiego w mieście tuteyszym rządu, ażeby medal z napisem wyrazow wdzięczności, z iedney strony wokoło Bustum JW. generała: — *Fridericus a Buxhewden Russorum Imperatricis supremus Excubiarum Praefectus, Adiutor Castrensis, Plurium Ordinum Eques.* — Z drugiey zaś strony: — *Custodi Administratori Varsaviae, nec non Provinciarum. quas Praesidia obsident Rusica, Regni Poloniae, optimo, Grata Varsavia 1795. Anno.* — Ustanowiły: Zeby zaś to iak nayrychley uskutecznione bydź mogło, Szl. Prezydentow, ażeby o pozwolenie wybicia takowego w Menniey medalu, administracyi dochodow publicznych upraszali, obligowały. Koszt zaś na to że z kassy miasta ma bydź łożonym oświadczyli. &c. &c. &c. Podpisano: *Andrzey Rafałowicz P. M. W. Piotr Frantzen pierwszy Ławnik M. W.* Z Protokułu obrad publicznych miasta Warszawy wydano.

(L.S.) *Dominik Borakowski M. M. W. P.*

z Wiednia d. 21. Listop.

Wszystkie przygotowania czynią na zimową kampanią dla znacznego korpusu woyska nad Renem; wiele tysięcy multonowych kurtek i ubrań długich robić kazano. — W tych dniach podał poseł Pruski Marquis de Lucchesini baronowi de Thugut notę; złożono zaraz na to radę stanu, i po ukończeniu dano odpowiedź rzeczonemu po-

ſtowi; iako ſłychać rzecz dotyczeć ſię miała względem demarkacyiney linii i cofnienia ſię woyſk Pruſkich od Frankfortu. — Odebraliśmy bardzo pocieszaiące wiadomości z Kronsztadtu w Transylwanii względem zarazy powietrza, co od kilku mieſięcy w niektorych powiatach tego kraiu pokazała ſię: iuż przecie teraz za ſtaraniem kommiſſyi zdrowia umyśłnie na ten koniec uſtanowioney zupełnie uſtała.

z Granie Tureckich, d. 3. Liſtopada.

Porta zawarła Traktat ugody z zbuntowanym Paschą Widdina Paswanem Ogli, i iego ſtronnikami: Diwan naywiększe ztąd czuie ukontentowanie; w tym samym własnie czaſie, w ktorym wydał rozkazy do Paschow innych wierności dochowuiących względem wyruszenia naprzeciw pierwszemu, nieprzeſtał iednakże szukac sposobow łagodnego zakończenia. Powiodło ſię tak dalece, iż pokoy naſtąpił bez wielkich trudności pod naſtępuiącemi kondycyami.

1) Wielki Sułtan ogłasza przebaczenie ogolne tak dla Paschy Ogli iako i dla wszyſtkich tych, co z nim wſpolnie działali.

2) Pascha zapłaci do ſkarbu wielkiego Sułtana ſummę 800,000 Piaſtrow.

3) Obowięzuie ſię także czuwac nad tym, aby mięszkańcy pod iego rządem zachowali ſię spokoynie. W krotce przed zawarciem tego Traktatu buntownicy porazili zeszczętem przednią ſtraz Paschy Belgrackiego: dway paschowie i wiele set ludzi zabitych zoſtało w rożnych zdarzeniach. — Dnia 31. Października 150 ranionych weszło do Belgradu, gdzie podług zwyczaiu Tureckiego przyięci zoſtali z wszyſtkiemi Honorami woyſkowemi.

Zapewniaią, iż pokoy rowniez z Paschą de Skutari zawartym zoſtał. Podług wiadomości z Włoszech ſłychać, iż podarunki ktore tenże umyślił przeſłac wielkiemu Sułtanowi, wpadły w ręce korsarzy Neapolitańſkich.

z Bazel d. 22. Liſtop.

Xiąże de Gawres przybył tutay przedwczoray. Xiężniczki Francuzkiey oczekuią iutro w Bourg-Libre poł mili ztąd. Deputowani Francuzcy, i inni udadzą ſię tego samego dnia do Horgen.

z Gothy, d. 11. Liſtop.

Przeieżdzał tędy kuryer Roſſyiſki przed wczoray z doniesieniem Xięciu de Saxe Cobourg o wyborze W. Xcia Konſtantyna. Xiężna Jmc i Xiężniczki iey corki przybyły do Petersburga dnia 17. Października o 8 wieczor, wyſiadły do pałacu dla nich przeznaczonego, ſtykaiącego ſię z pałacem Imperatorowey. Nazaiutrz miały pierwszą Audiencyą u Carowey Jmci, ktora im dnia naſtępuiącego przeſłała Ordery S. Katarzyny, bogato brillantami nasadzone. Własnie oglądały gabinet obrazow, gdy Jm W. Xiąże, Konſtantin pierwszą wizytę oddał; po powtorzeniu obwiedzin w ich pokoiach wybor iego padł na młodszą Xiężniczkę Julią; o czym publiczności ogłoszono.

z Frankfortu d. 24. Liſtop.

Wczoray ieszcze odebraliśmy wiadomość przez sztafetę, że woyſko Cesarſkie ku xięſtwu Dwumoſtow wyſłane, linie nieprzyiacielſkie nad rzeką Queich przed Landau zupełnie złamało, i generała Pichegru do cofnienia przymusiło. — Cesarscy opanowali potym Germersheim, i grożą teraz fortecy Landau, ktora naprętce w naypotrzebnieysze rzeczy opatrzoną zoſtała. — Stali iuż w Edesheim i Roth małą milkę przed nią. — Generał Pichegru cofnął się aż za Landau ku Weissenburgowi w Alsacyi. Znaczne korpus Auſtryakow ruszyło iuż wrzeczy samey ku Bitsch, przez co zdaie się Pichegru z boku być zagrożony. Gdyby woyſko generała Jourdana zawczasu z znacznym posiłkiem ku Hundsrück poſtąpiło było, tedy, iak powszechnie mniemaią, ciężko by było Cesarſkim w xięztwo Dwochmoſtow przedrzeć się, i retyrada generała Pichegru poczęści zwlekła by się była. z Koblentzu wyruszyło nanowo wiele batalionow Francuzkich ku Hundsrück, nawet Francuzi kazali drogi ponaprawiać dla spiesnieyszego przeprowadzenia swoiey artilleryi: lecz po przeięciu przez Cesarſkich kuryera, ktorego Pichegru do Jourdana wyſłał, natychmiaſt znaczne korpus Auſtryakow ku Zimmern przeznaczono. Rozumieią wreście ogolnie, iż niekarnosc, i inne nadspodziane okoliczności przeszkodziły woyſku generała Jourdan do spiesznego poſtąpienia.

Depesze generała Pichegru do generała Jourdan przez Cesarſkich przeięte brzmią w naſtępuiącey osnowie:

„Zawszem ci o cofaniu się, do ktorego przymuszeni bylismy, donosił, i za każda razą podwoyno pisałem do ciebie, częścią przez kuryerow, częścią przez podiazdy, ktorem aż ku Nahe zawsze wysyłał. Zapewno na iedney lub drugiey z tych drog moie liſty wszyſtkie odbierałes. Niepoymuię więc

iakim nieszczęsnym losem od dnia 15. żadney od ciebie wiadomości niemam. — Walczywszy, ile bydź tylko mogło, naprzeciw daleko większey mocy nieprzyiacielſkiey, narescie znayduiemy się teraż za liniami rzeki Queich, ktorych położenie z natury mocne niedoda zapewne woyſku memu tyle siły, abym się mogł długo trzymać będąc napadniony: moią myślą iednak ieſt, czekac tu nieprzyiaciela. — Czas ieſt, ażeby rząd nadeſłał pośiłki, lub azeby otrzymane iakieżkolwiek zwycięztwa uwolniły mnie od iedney części przemożney siły nieprzyiacielſkiey, ktora mnie krok za krokiem ściga."

Pozdrowienie i Braterſtwo. — Dan 17. Brumaire (6. Liſtopada.)

Pichegru.

z Moguncyi d. 24. Liſtop.

Ponieważ iuż generał Wurmser z tamtey ſtrony rownież działać może, przeto sciąga się woyſko Feld Marszałka de Clairfait ku Hundsrück, a sam Feld-Marszałek iutro wyruszy z Frankenthalu: kommiſſoryat przeniesiony zoſtanie do Wisbaden.

Kapitan de Schlotheim przybył do Cassel z ratyfikacyą traktatu pokoiu pomiędzy Francyą, i Landgrafem de Hesse-Cassel. Woyſko Heſſow powraca na swoie leże.

z Heidelbergu d. 24. Liſtop.

Rozłożono tutay wczoray na kwaterach, około 80. officerow, a 3000. Francuzow z garnizonu w Manheimie zabranego w niewolę: zabawią przez dziś. Resztę poroſtawiono po wsiach okolicznych. — Garnizon Francuzki licznieyszym był, niżeli się spodziewano: — Mowią iż 200. mieszkańcow miało zginąć w czasie obleżenia Manheimu: — Piękne to miaſto zamieniło się po części w smutny widok: — Rozsadzony na powietrze magazyn prochowy wiele szkody i spuſtoszenia porobił. — Trzydzieści domow zupełnie się spaliły, a dwiescie mocno są nadwerężone, —

z Kolonii d. 24. Liſtop.

Podług wiadomości odebranych wczoray z Bonn kwatera głowna woyſka Sambry i Mozy miała tego samego dnia przeprowadzoną bydź do Münſter. — Mayfeld małego miaſta o dwie mili od Mozelli. — Forpoczty Francuzkie były ieszcze wczoray w Mundorf ponad Sieg. — Woyſko Sambry i Mozy ściąga ſię powoli ku Mozelli: Moſt ktory Francuzi zaczęli ſtawiać na Mozie bliſko Stevers: waert: zoſtał iuż ukończony.

z Manheimu d. 25. Liſtop.

Po wzięciu Manheimu przedsięwzięto dochodzić przyczyn, z iakich forteca ta nieprzyiacielowi w ręce była oddaną: z tego powodu, na odezwę Feld-Marszałka de Clairfait, iako naywyższego kommenderuiącego woyſkiem Cesarſkim, zaraz w dzień 23. po uſtąpieniu Francuzow, generał Wurmser, kazał zaaresztować Miniſtra Oberndorfa, opata Salaberta, konsyliarza Regencyi Awansa, i Sekretarza Schmitza: papiery ich zapieczętowano. — Pierwsi dway zoſtaią pod ſtrażą officera, ktory za osoby ich w odpowiedzi ſtoi: innych dwoch ſtrzegą unterofficerowie.

Na dniu wczorayszym rozbroiwszy 600. żołnierzy Palatyńſkich, co po opanowaniu miaſta naszego przez Francuzow, pozoſtali byli w mieyscu, wyprowadzono ich z miaſta aż pod okopy zewnętrzne fortecy.

Liczba armat tak Francuſkich iako i Palatyńſkich znalezionych w Manheimie wynosi do 394.

Dziś spiewano Te Deum przy potroynym wyſtrzale z armat i z ręczney ſtrzelby, na podziękowanie P. Bogu za wzięcie Manheimu.

Cofnienie się generała Pichegru z okolic naszych naſtąpiło było w nocy z dnia 14. na 15. spodziewano się, iż każe uſtąpić woyſku z Manheimu; nieszczęściem, iak mowią, doſtał przeciwny rozkaż z Paryża: zniesiono więc moſt na Renie; lecz pontynierowie tak niezręcznie uſkutecznili tę robotę, że z 55. ſtatkow, z ktorych się moſt ſkładał, pięćdzies'ąt woda porwała, i Auſtryakom w ręce się doſtały. —

z Düſſeldorfu d. 25. Liſtop.

Kommunikacya pomiędzy Kolonią i Deutz na nowo ieſt przerwaną przez zbliżenie ſię Auſtryakow. Zapewniaią wyraźnie iż woyſka kommenderowane przez le Fevre, ktore od brzegow Sieg wracaią ſię nadciągnęły iuż do Mühlheim i przyidą na powrot do Düſſeldorfu. Moſt pływaiący Kolonſki przeprowadzonym zoſtał zrana dnia 23. na lewy brzeg ze wszyſtkiemi innemi ſtatkami będącemi na Renie w tey okolicy. Wzięcie Manheimu zdaie ſię bydź iſtotną przyczyną tey retyrady.

z Hagi, d. 25. Liſtopada.

Na zgromadzeniu ſtanow generalnych uchwalono wreście większością 4. głosow przeciwko 3. zwołanie konwencyi Narodowey na dzień 1. Lutego w roku przyszłym 1796. Kommiſſya członkow

iedności zgromadzić się ma wprzod dla ułatwienia trudności, i uczynienia rapportu w przeciągudni piętnastu.

Proces obywatela Repelaer odbywa się porządnie; przydano mu dwoch patronow, i iednego Prokuratora, dla zatrudnienia się iego obroną.

z Wezel d. 28. Listop.

Przeszła napowrot przez Ren po większey części dnia 25. diwizya generała le Fevre; ma się złączyć dla wzmocnienia z woyskiem Sambry i Mozy nad Mozellą, i la Nahe; niektore batalliony piechoty i niektore regimenta kawalleryi z generałami Hatry i le Fevre znaydowały się ieszcze wczoray w okolicach Düsseldorfu: Obrona tego miasta powierzoną została woysku połnocnemu pod kommendą generała Laurent.—Podług wielu doniesień całe woysko Sambry i Mozy cofnie się napowrot przez Ren; tym czasem diwizya generała Collaud stoi ieszcze w okolicach Mühlheimu. Nie dostatek żywności, zepsucie nadzwyczayne drog, i wylew rzeki Sieg niemało przyłożyły się do cofnienia się Francuzow. Jednakże potwierdza się wreście że około naprawy fortyfikacyi Düsseldorfu z naywiększą żywością pracuią.

z Sztokolmu, d. 18. Listopada.

Osoba, co przed czterema tygodniami wiadomy postrzał w ogrodzie Drottningholm wyrzuciła, sama osobiście przyznała się przed Xięciem Regentem, i okazała do tego użyty pistolet z oswiadczeniem, iż postrzał w innym daleko prywatnym celu nastąpił, prosiła więc o przebaczenie sobie, wyznaiąc iż iedynie z zalu, ze do tak trwozliwego podeyrzenia stała się powodem, dobrowolnie winę swoię wynurzyć pobudzoną się bydź widzi. Xiąże Regent nie odmowił prozbie, z zapewnieniem utaienia nawet iey imienia. — Na dniu trzynastym wyszedł rozkaz do Trybunału sprawiedliwości zadwornego w Drotningholm zawieszaiący wszystkie dalsze inkwizycye, w dochodzeniu sprawcy mniemaney zbrodni.

z Włoch, d. 25. Listop.

Mniemaią iż część Flotty Angelskiey z Livorny do Anglij, a Neapolitanskie okręta woienne do Neapolu nazad powrocą. — Na morzu srodziemnym, i w samym porcie Liworno na dniu trzecim tego miesiąca straszliwa burza wiele szkody pomiędzy okrętami porobiła. — Woysko Francuzkie zmocnione teraz w liczbie 120 tysięcy ludzi przez nadciągnienie woyska Pyreneyskiego czyni przygotowania na zimową kampanią. Cesarski generał de Wins znow chorobą złożony został. — Z Genuy od osmiu dni przeszło sto okrętow z żywnością do brzegow Francuzkich nadeszło.

z Paryża, d. 20. Listop.

Wsrzod obrotow woiennych Austryi, i iey powodzeń, co słusznie na podziwienie niemal całey Europy zasługuią, duch stolicy naszey zdaie się bydź obumarły: — Niedostatek żywności zatrudnił był uwagę ludu na czas nieiaki; spokoyność znow przywrocona panuie; — Od woysk niesłychać o zadnych rapportach; to, co Niemieckie gazety w sobie mieszczą, czytamy w tuteyszych pismach: — Roialisci osmieleni zwycięstwy woysk Cesarskich naigrawaią się w swych pismach z wcielenia krajow nad-Reńskich do rzeczypospolitey; — Nieiaka część Republikanow podchlebia sobie, że pociecha pierwszych, i postępowania drugich niedługo trwać będą; gdyż woyska nasze, krotko czy pozno z mocą ogromnieyszą, nizeli przedtym, do Niemiec w kroczą.

Ciało Prawodawcze.

Rada Pięciuset.

Od dnia 14. tego Miesiącą, zatrudnia się w tayney deputacyi nad roztrząsaniem stanu skarbu, wrocenia kredytu assygnatom, i opatrzenia Narodu w potrzeby i dostatek: — Ukazuią się w dziennikach publicznych dwa projekta w tey mierze, ieden przez Giraud de Rochelle, drugi przez Eschasseriaux ułożone: Spodziewaią się, iż Deputacya tayna chwyci się ostatniego. —

Przed rospoczęciem Deputacyi tayney rada odbywała sessye publiczne; lecz tak mała liczba Deputowanych na sessyach bywać zwykła; iż na d. 14. musiał Prezydent przerwać roztrząsanie dla nieznaydowania się nawet składu członkow w ilosci konstytucyą przepisaney: Na wniosek Merlina de Thionville przystąpiono do porachowania nieprzytomnych i pokazało się iż tylko wszystkich 160 członkow było. — Sessya zasolwowaną została o kwadransie na trzecią. — Niewiele iednak to pomogło nazaiutrz; o godzinie pierwszey z południa niemożna było ieszcze naradzać się. Prezydent powtorzył swe użalenie. — Merlin wyrzucał niedbałość swych kollegow; zebrało się w krotce przeszło 200 członkow, Sessya przeciez rospoczęła się.

Seſſya d. 17.

Directorium wykonawcze przeseła ządanie; aby mu oprocz 3000 Millionow w aſſygnatach, przez rady obydwie dozwolonych, nadto 21 millionow w gotowych pieniędzach na opłacenie zołdu dla woyſka, na pensye cywilne, i inne potrzeby udzielono. Ponieważ odezwa tylko przez Reubella iako Przydenta, i Legarde sekretarza podpisaną była, nieprzyięła więc iey rada iako przeciwney formie w konſtytucyi przepisaney.

Seſſya d. 18. Liſtop.

Rada odebrała powtorną odezwę poprawną władzy wykonawczey względem ządanych 21. millionow; i przychyliła się don, z zaleceniem, aby ſkarb narodowy otworzył na to pozyczkę.

Directorium ządało także pozwolenia wolnego przeyścia dla woyſk Szwaycarſkich przez Rzeczpospolitę Hollenderſką rospuszczonych, przez kray Francuſki; Rada zyczyła sobie wprzod wiedzieć liczbę tego woyſka; — zadosyć uczyniło **Directorium** donosząc, iż wynoszą do 8000. ludzi ktorzy podzieleni po 100. bezbronnych roznemi ſtronami przechodzić maią: — Dozwolono.

Rada Starszyzny.

Seſſya d. 15. Rady prawie na niczym zeszła; nie wzięto nic pod roſtrząsnienie; po przeczytaniu dziennika wszyſtkie członki rozeszły się.

Na seſſyi d. 16. — Rada potwierdziła uchwałę Rady pięciuset względem wyboru tymczasowego adminiſtratow i sędziow przez **Directorium** wykonawcze.

Dnia 17. nić szczegolnieyszego nienaſtąpiło. Dnia 18. potwierdziła rada uchwałę Rady Pięciuset względem dozwolonego przeyscia Woyſka szwaycarſkiego.

Anglicy ponieśli znaczną ſtratę nad brzegami **Vendée** przez nawałnicę na dniu 6. ktora prawie wyrownywa nieszczęściu bitwy morſkiey. — Okręt ieden liniowy, fregata, i wiele okrętow przewoznych zaginęły, i wielka części ludzi nań zatonęła. Brzegi okryte były trupami, i ſtrzaſkanemi szczątkami okrętow.

z Londynu d. 17. Liſtop.

Bill na przeszkodzenie nadal wszelkim schadzkom politycznym, wprowadzony do parlamentu pod roſtrząśnienie, ſtał ſię przedmiotem trwogi niemal powszechney. — Przyiaciele ludu niezaspali momentu na podniecenie w nim ducha i uwagę nad przyszłym ztąd losem. — Za wydanym publicznym obwieszczeniem niezliczone tłumy zebrały ſię w **Weſtminſter** na rozległey płaszczyznie wproſt mieysca, gdzie ſię parlament odbywa. — Przytomnemi były w zgromadzeniu tym ludu członki parlamentu, szczegolniey zaś z ſtrony oppozycyiney; zewsząd dały ſię ſłyszeć głosy wzywaiące Pana **Fox** na mieysce pierwsze; uległ życzeniu powszechnemu, i przy nayżywszych oklaſkach pierwszy wſtąpił na mownicę, ktora na wysokim mieyscu wyſtawioną była; — „Jakże czci godny, rzecze, zgromadzenie twe, Ludu, ſtawia widok, i iak razem wielki ieſt ten przedmiot, ktory cię doń powoduie? — Nie, niemasz zapewnę ważnieyszey nad tę rzeczy, ktora ogolnie uwagę całego Ludu zatrudnić powinna; wspomnienie samo drzeć każe. — Naſtępności! iakże ty okrutnym wolnemu temu Ludowi grozisz losem! . . . Niegdyś zgromadzał ſię Lud dla roztrząsania bezprawego kroku miniſtra, lub iakiegożkolwiek bezdroża rządowego: Dziś potylu nieszczęściach i klęſkach Państwa, kiedy uciśnionym mieszkańcom rospacz tylko w podziale zoſtaie, zuchwałość oſtatniego ſięga punktu na żadanie śmiertelnego razu konſtytucyi W. Brytanii, i wywrocenie całego ſyſtematu wolności Angielſkiey,: tak ieſt; na to zmierzaią Bille obydwa, co ie do parlamentu miniſtrowie wprowadzili, i wszyſtkiemi swemi sztukami urzymać uſiłuią: — Więcże prawo Swięte odkrywania swych myśli i zanoszenia zaſkarzeń, co wolnym Anglikom ſłużyło, nazawsze im bydź ma wydarte? . . . Miniſtrowie pogrążyli w nieszczesną woynę narod, ktorey prowadzenie aż dotąd niezmazaną sromotą okryło Anglią; narzucili na was taxy, ktorych ciężar liczbę nędzy pomnożył; niebędzież więc godziło ſię na to sarkać, i uſkarzać publicznie? — Pomnieycie, iakie sztuka zwodnicza naprzyszłość gotuie wam swobody. — Maiąc zgromadzać ſię napotym, dla naradzenia ſię publicznego nad ſkargą iaką, przymuszeni będziecie o tym donieść wprzod zwierzchności; urzędnik wyznaczony znaydować ſię powinien na waszych zgromadzeniach, będzie on ſtrażą rządu; niespodobaiąż mu ſię wasze wyrazy? Niezgodziż ſię myśl wasza z życzeniem miniſtrow? natychmiaſt zgromadzenie wasze iako prawu przeciwne ogłoszone zoſtanie, mieć będzie moc rozproszyć ie, a ieżeli lud czuły, o swą wolność, poważy ſię naymniey sprzeciwić, broń żołnierſka ſłużyć mu będzie za narzędzie do wykonania woli zwierzchności: Nie

wrażenia oycowſkie, nie przekonanie do serc trafiaiące, ale gwałt, ale przymus przemagać będą wolą narodu. Miłyż Boże? Zawołał Pan Fox takaż że to ieſt wolność Anglikow? aby nie inaczey iak tylko pod dozorem i okiem osob rządowych swe obrady odbywali? — Wyſtawcie sobie przykład; gdyby wśrod zgromadzenia teraz waszego znaydowała ſię iuż osoba urzędowa, ktoreyby wyrazy moie iakiemi ſię do was odzywam, nie przypadły do guſtu, Bill zamienić miany w prawo, nadawał by mu moc zaaresztowania mnie i rozegnania was zkupy. Odwołuię ſię do serc waszych, iakież są poruszenia ktore w was wspomnienie to wrazać może? czuiecież, że ieſteście wolnemi? uważacież, że niemi bydź wkrotce przeſtać macie? — Używaią pretextu że wyrządzoną zoſtała obelga osobie Krola Jmci, że niesforności ktore w d. 29. Paźdz. naſtąpiły, zaoſtrzyć powinny uwagę rządu; że zaſługuią na przykładne ukaranie, ktorego iſtnące prawo dosyć nie opisuie; Pewny ieſtem, iż wszyscy sprawiedliwy wſtręt ku popełnionym bezdrożnościom poznać dacie: tchnie w was bezwątpienia miłość i przywiązanie ku naylepszemu Monarsze, wynurzycie ie publicznie; chytrość ieſt tylko osob złośliwych, co zwodnicze swe środki imieniem Krola okrywać śmieią; ogłoście więc razem przed całą Europą godną nienawiści ku naygorszemu z miniſtrow. — Niemogę odmowić chęci waszey; przyimuię krzesło pierwszeńſtwa; poprzyſięgam wierność prawu i swobodom waszym; bezſtronność będzie towarzyszyć krokom moim. — „Całą mowę ſłuchano z natężeniem naywiększym, przy ſkończeniu długie trwały oklaſki. — Po nim zabrał głos Xiąże de Bedfordt, co tylko ukazał ſię na mownicy klaſkać zaczęto. — „Do tego, rzekł, coście z uſt godnego męża ſłyszeli, mało co przydać mogę. — Przeświadczony ieſtem, iż wszyscy potępiacie kroki zuchwałe, ktoremi naprzeciw Monarsze targnąc ſię ważono, przyłożycie nayuſilnieyszych ſtarań do ukarania sprawcow tey zbrodni: Wszyscy wszakże życzemy naygoręcey bespieczeńſtwa życia i osoby Krola: Nadaremno wmawiać uſiłuią miniſtrowie, że niema prawa, ktoreby rodzay tego bezprawia dosyć opisywało. — Niebu wielkie dzięki; iſtnie takowe; — Wniesione przez miniſtrow dwa Bille, inny daleko cel maią; tak daleko są niebespieczne, że każden Patryota obciętym okiem nań poglądać niemoże. — Sprzyſięgli ſię miniſtrowie naprzeciw Reformie, — Zmyſłania ich doszły swey pełni; zaſługuią tylko na wzgardę publiczną. — Pragną oni rewolucyi, lecz tę nie pierwey, iak na obalinach konſtytucyi wznieść przedſięwzięli, natenczas buduiąc tron przemocy, nad uiarzmionym ludem samowolnie władać poczną. — Wiecież co wam czynić należy, na ſtrącenie śmiałych ich uſiłowań, i na obronę praw waszych. — Oprzyicie ſię naprzeciw prawu, co was z wolności pozbawić ma. — Opor wasz dzielnym bydź powinien; powſtańcie w Massie, zachowaycie ducha pokoiu; lecz trzeba żeby krok wasz był decyduiącym. — Pokażcie, że, ieżeli godnym ieſt ukarania miniſter, co prawa wasze naruszać śmie, wy z swey ſtrony ſtalibyście ſię zupełnie imienia Anglikow niegodni, gdybyście swobod swych zrzekać ſię mieli. — Tym końcem podaię do uwagi waszey prozbę do izby niższey, i odezwę do Krola. —

Pan Grey przeczytał pismo pierwsze do izby niższey. — W ktorym Lud uprasza parlamentu o odrzucenie tych dwoch Billow, i wyznaie przywiązanie swe do konſtytucyi. —

Po przeczytaniu ſtanął na mownicy Lord Hood i proteſtował ſię przeciw tey odezwie; iako reprezentant mieszkańcow w Weſtminſter żądał, aby w zachodzącey okoliczności głosy zbierane były na obradach parafialnych.

P. Scheridan. — „Nic zapewne bardziey przekonać niemoże publiczności o spokoynym poſtępowaniu teraźnieyszego zgromadzenia, mieszkańcow w Weſtmünſter, iak cierpliwość, z ktorą ſłuchali mowy Lorda Hood: Cisza ta dowodzi dosyć, iak fałszywie nieprzyiaciele wasi zpotwarzaią was twierdząc, że rokosz pomiędzy wami panuie; okazaliście raczey, ze zaſługuiecie zachowane mieć swobody swoie, ktore ciemiężyciele zuchwale wydrzeć wam uſiłuią. — Szczęście wielkie, iż Bille te nieprzeszły ieszcze; inaczey Lord zamiaſt proteſtowania byłby na was ukaranie ściągnął. Nie bez przyczyny pragnie Lord aby głosy poiedynczo zbieranemi były; tu otworzyłoby ſię pole pogodne dla dworu na użycie zawsze w podobnych razach praktykowanego wpływu; przez co nieieden odſtraszonym ſtałby ſię, a krok leniwy takiego poſtępowania dałby tylko zręcznieyszą sposobność utrzymania ſię wprowadzonych Billow. — Taki ieſt zawsze duch miniſtrow, co obſici w pretexta czaią ſię chytrze na wciągnienie was w iarzmo niewoli. — JK. Mość odezwał ſię z tronu, że Lud poſłusznym ieſt pra-

wu; rzecz ieſt nad to pewna; pocoż więc nowe czynić mu zarzuty buntownictwa. — Miniſter oświadcza: że chce Lud chlebem opatrzyć, lecz zamiaſt uiszczenia swych przyrzeczeń chce uſtom iego przez poſtrach milczenie narzucić. — Niewątpię ia, ażeby wtym momencie tutay w pośrod nas nieznaydowała ſię wielka moc śpiegow! — śpiegow! nie chciałem powiedzieć; — Miniſtrowſkich donoſicieli dla obrony rządu. — Lecz niechay mieszczą ſię, niechay raportuią otym co ſię tu ſtało; przebaczyć im powinniście; są to opłacone ſtworzenia przez miniſtrow; poſtępowanie wasze chwalebne ieſt; publiczność sadzi wasze czyny; złość sama nawet niebędziel mogła przemilczee wiernego opisania waszych naradzen, ktorym cienie nawet podeyrzenia przypisane bydź niemoze. Na wzgardzenie wreście wspomnionych billow, niepotrzeba więcey iak tylko zdrowym zoſtanowić ſię rozumem. Patrząc ſię na obradę waszę z miłym serca poruszeniem niepozoſtaie mi więcey iak proſić was, abyscie zacząwszy z ſkromnością to zgromadzenie, przy zakonczeniu iego spokoynie w duchn braterſtwa, w duchu miłości oyczyzny, w chęci gorliwey bronienia praw i swobod waszych rozeszli ſię. Przyidzie czas w ktorym prawo, iakożkolwiek bądz teraz w swey exekucyi ſłabe, dosyć mocnym będzie poprowadzić na szafot wszyſtkich waszych przekupionych ciemiężycieli. (niewymownie klaſkano).

P. Fox: Widzę więc teraz że znayduią ſię ieszcze w Weſtminſter ludzie, co determinowani są przez spokoyne środki bronić praw swych. Zmoiey ſtrony będę rozkazom waszym posłusznym, i niepoprzeſtanę na zawsze praw waszych iaknaygorliwiey popierać." Przyſtąpiono zatym do zapytania ſię o zgodę na podać mianą parlamentowi odezwę." Na zapytanie pierwsze: kto ſię nań zgadza? wznieśli wszyscy ręce wzgorę." Na zapytanie powtorne: Ktoby iey był przeciwny? ukazały ſię tylko dwie ręce." (śmiech nadzwyczayny zewsząd powſtał)" Xiąże de Berdford przeczytał zatym odezwę do Krola z powinszowaniem iemu uratowania z niebezpieczeńſtwa i z wyrażeniem wſtrętu i pogardy naprzeciw wyrządzoney iemu obeldze, zgodzono ſię iednomyślnie i razem uchwalono, aby P. Fox obydwie te odezwy tak parlamentowi iako i Krolowi imieniem Ludu sam oddał. P. Fox złożył dziękczynienia za okazany mu honor w tey mierze. Zgromadzenie rozeszło ſię na koniec wspokoyności. Była godzina trzecia popołudniu. P. Fox, Xiąże Berdford, i P. Scheridan wziąwszy ſię pod ręce wyszli z zgromadzenia w asyſtencyi niezliczonego mnoſtwa ludu: Lud wyprzągłszy ich konie odprowadził ich powozy do domu. P. Fox ſtanąwszy w domu u ſiebie w oknie miał mowę do ludu; pomiędzy innemi rzekł, — poſtępek wasz w dniu dziſieyszym przynieſie wam iako Anglikom na zawsze honor? iakożkolwiek bądź ſtanie ſię z billami ktore do parlamentu wprowadzone są, bądźcie przeświadczeni, że uſiłowania na zniszczenie waszey wolności i waszey exiſtencyi wymierzone, okropny głos i determinacya Ludu nakoniec przemoże." —

Po wielu domach zbieraią teraz podpisy na odezwy tak do krola, iako i do izby niższey, poczym bydź maią dopiero podane.

Rząd nieomieszkał potrzebney użyć w tym razie oſtrożności; piechota i kawalerya w nieiakiey odległości ſtały wpogotowiu na pierwsze ſkinienie w przypadku gdyby iaki rozruch wszcząc się miał." Stronnicy Miniſtrow użyli byli wprzod wszyſtkich sposobow na przeszkodzenie zamiarowi powyższego zgromadzenia, usiłuiąc odbycie onego nadaremnym uczynić: tym koncem porozbiiali wszędzie kartki, w ktorych zapraszali wszyſtkich przyiacioł konſtytucyi bydź przytomnemi dla odrzucenia projektow partyi opozycyiney ktorym nadaią imię nieprzyiacioł porządku i spokoyności; nawet rozdano w kazdym domie drukowaną obronę obydwoch Billow: lecz przyiaciele Ludu wrażeniami swoiemi potrafili więcey dokażac wtym momęcie.

(*Reszta w Nrze naſtępuiącym.*)

Oſtrzeżenie. Omyłki znaczne w obwieszczeniu o śmierci niegdy JW. Staroſty Jaraczewſkiego w Numerze przeszłym gazety, dały mieysce publiczności do szemrania, a podobno cień posądzenia padł na redaktorow. — Przymuszeni niespoźniaią momentu wyprowadzić ią z błędu; — Zależy to od samey ſtrony chcąc mieć umieszczonym co w gazecie, powierzyć obwieszczenie do tłomaczenia doſkonale poſiadaiącemu język rodowity. — Inaczey redaktorowie niemaiąc osobney o to do ſiebie zanieſioney odezwy, nie są obowiązani czynić poprawy.

Publicandum. Zapobiegaiąc ile możności szkodom wszelkim ogniowym, rozrządzenie następuiące czyni się, iż od 1. Czerwca 1796. począwszy, każdemu z tuteyszych trzech maystrow Kominiarzy własny cyrkuł w mieście tuteyszym i na przedmieściach, nadanym zostanie, gdzie każdy o należyte wyznaczenie kominow starać się i odpowiedzieć powinien. Oczym wszystkich obywateli uwiadomia się, ażeby się potem do swego cyrkułu Kominiarza udawali o ktorym w magistracie dowiedzieć się można. w Poznaniu d. 27. Novembra 1795.

JK. Mci Miasta Poznania Magistrat.

Obwieszczenie. Jako ustanowionemu opiekunowi małoletnych dzieci zmarłego kryminalnego sędziego Rumpa zostały mi od prześwietnego nayważszego Collegio Popillorum wszystkie ponim pozostałe acta manualne, dokumenta, i papiery ktore nieboszczykowi przez iego mandantow były powierzone, do dalszego rozporządzenia oddane, otym więc publiczność obwieszczaiąc wzywam każdego ktory podobne papiery pomienionemu zmarłemu oycu moich pupillow powierzył i do tych czas ieszcze napowrot nieodebrał, aby w wyznaczonych przezemnie godzinach po południu od 2. aż do 4. według upodobania swego do mnie przybyć raczył, i po legitymacyi swoiey wydania iemu należących papierow za poprzedniczym pokwitowaniem był pewnym. w Poznaniu dnia 6. Grudnia roku 2795.

Gebhard, Sędzia Kryminalny JK. Mci mieszkaiący w rynku pod Nro. 56.

Publiczny areszt. Ponieważ w regencyi krolewskiey na maiątku tuteyszego Winiarza Anastazego Konstantego Grabowskiego konkurs rospoczętym, i areszt publiczny założonym został, czyni się więc o tym publicznie wiadomo, i wszystkim, i kazdemu z osobna ktoby od rzeczonego pryncypalnego dłuznika cokolwiek w pieniędzach, rzeczach, lub w papierach miał u siebie, lub ktoby iemuż co dłuznym był, przykazuie się, aby niewazył się temuż Anastazemu Konstantemu Grabowskiemu nic wydawać, ani płacić; lecz owszem kazden winien nadewszystko wiernie o tym regencyi krolewskiey donieść, i znayduiące się w swych ręku pieniądze, rzeczy, i papiery, z zachowaniem iednakże praw swoich do nich sobie służących, do depozytu sądowego złożyć. W przypadku sprzeciwienia się ninieyszemu urządzeniu, gdyby niezwazaiąc nan wspomnionemu pryncypalnemu dłuznikowi cozkolwiek zapłacone, lub wydane zostało, takowe za zadne uznane, i dla dobra massy przyłączone zostanie: ostrzegaią się także posiadaiący takowe pieniędze i rzeczy, iż gdyby o nich przemilczeli, lub u siebie zatrzymali, wszystko doń roscić mogące prawo, i zastawy swe utracą. Wszyscy więc, ktorym na tym zależy, posłusznie według tego zachować się powinni.

Dan w Piotrkowie, d. 9. Listop. 1795.

Krolewska Pruss-Południowych Regencya Piotrkowska.

Drukował Deker i Kompania w Poznaniu.